

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2019 r. w Gliwicach

sprawy E. D. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania E. D. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 13 czerwca 2018r. i 6 lipca 2018r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej prawo do emerytury częściowej poczynając od (...)

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 2220/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 13 czerwca 2018r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej E. D. (1) prawa do emerytury na podstawie art.28 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ ubezpieczona udowodniła jedynie 7 lat, 3 miesiące i 22 dni okresów składkowych i nieskładkowych zamiast wymaganych 15 lat.

Organ rentowy wskazał, że do stażu pracy nie zaliczył okresu pracy w gospodarstwie rolnym (...) w latach 1967 – 1996 z uwagi na brak:

- zaświadczenia KRUS stwierdzającego, że właścicielka gospodarstwa rolnego (...) odprowadzała składki na ubezpieczenie społeczne rolników od 1 lipca 1977r. oraz, że ubezpieczona była objęta ubezpieczeniem społecznym rolników od 1 stycznia 1983r. jako domownik,

- zaświadczenia z urzędu meldunkowego stwierdzającego wspólne zamieszkanie ubezpieczonej z właścicielką gospodarstwa rolnego (...) w latach 1967 – 1996.

Decyzją z 6 lipca 2018r. organ rentowy podtrzymał treść decyzji odmownej z 13 czerwca 2018r., ponieważ ubezpieczona nie przedłożyła niezbędnych dowodów do ustalenia prawa do emerytury, to jest zaświadczenia z KRUS stwierdzającego, że była objęta ubezpieczeniem społecznym rolników od 1 stycznia 1983r. jako domownik.

Ubezpieczona odwołała się od powyższych decyzji domagając się doliczenia lat pracy w gospodarstwie rolnym (...) – 1982 z wyłączeniem urlopu wychowawczego na drugie dziecko, jako lata uzupełniające do nabycia uprawnień emerytalnych.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w skarżonych decyzjach.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczona E. D. (1) urodzona (...), w dniu 16 marca 2018r. złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury częściowej, w rozpoznaniu którego organ rentowy wydał skarżone decyzje.

Ubezpieczona w okresie od 8 grudnia 1958r. do 30 maja 1964r. była zatrudniona w (...) Spółdzielni (...) w Z.. Po ustaniu tej pracy nie była już nigdzie zatrudniona.

W 1972r. ubezpieczona wyszła za mąż za E. D. (2) i 1 października 1963r. urodziła syna D., a (...) córkę J.. Małżonkowie zamieszkali

w wybudowanym przez siebie domu na działce należącej do teściów ubezpieczonej. Dom był położony około 200 metrów od domu teściów. Teściowie mieszkali razem z E. M. (1) i prowadzili gospodarstwo rolne. Od 1967r. gospodarstwo to prowadziła E. M. (1) wraz ze swoim mężem. Ubezpieczona utrzymywała się z dochodów męża, który pracował w (...) do 1994r. i z pracy w gospodarstwie rolnym (...) – swojej szwagierki. Gospodarstwo zajmowało około 3,5 ha i uprawiano w nim zboże, ziemniaki, buraki, hodowano krowy, kury, świnie. Mleko i kartofle E. M. (1) częściowo oddawała do sprzedaży. Gdy syn ubezpieczonej ukończył (...) to ubezpieczona zaczęła pomagać E. M. (2) przy żniwach, sadzeniu ziemniaków, pieleniu, oborniku, obrządku zwierząt. E. M. (1) w (...) wyszła za mąż, w (...) urodziła syna, a w (...) zginął jej mąż. Mąż E. M. (1) wcześniej pracował w Kółku Rolniczym. Po jego śmierci była jeszcze większa potrzeba pomocy E. M. (2), która została na gospodarstwie bez męża i z małym dzieckiem. W gospodarstwie pomagała nie tylko ubezpieczona, lecz także - w szczególności wtedy gdy był nawał prac - jej mąż, siostra E. M. (1) i mąż tej siostry. W zamian dostawali mleko i kartofle, czasami mięso. Ubezpieczona pracowała w gospodarstwie codziennie, przeciętnie przez co najmniej 4 godziny każdego dnia, a w okresie wzmożonych prac, od wiosny do jesieni, w szczególności w czasie żniw znacznie dłużej. Zimą prac było mniej i były to prace głównie przy obrządku zwierząt.

Ubezpieczona pracowała w gospodarstwie do czasu, gdy zostało ono wydzierżawione, co miało miejsce około 5 lat temu.

Z zaświadczenia Sądu Rejonowego V Wydziału Ksiąg Wieczystych w T. z 4 maja 2018r. wynika, że od 8 sierpnia 1966r. do 22 września 2000r. E. M. (1) została wpisana jako właściciel nieruchomości położonej w P. stanowiącej zabudowania mieszkalno – gospodarcze i gospodarstwo rolne o powierzchni około 3,5 ha.

Z zaświadczenia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowej w K. z 11 września 2018r. wynika, że E. M. (1) zmarła 14 kwietnia 2013r. mieszkała w P. ul. (...) i podlegała ubezpieczeniu F. i (...) w okresie:

- od 1 lipca 1977r. do 31 grudnia 1982r. – F.,

- od 1 stycznia 1983r. do 31 grudnia 1988r. – (...).

Składki za ten okresy zostały opłacone.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego, zeznań świadków E. D. (2) i E. G. oraz zeznań ubezpieczonej (protokół elektroniczny z rozpraw z 16 stycznia 2019r. czas 00:01:22 – 00:47:18 i 14 listopada 2018r. czas 00:09:25 – 00:27:30).

Sąd dał wiarę zeznaniom słuchanych w sprawie świadków i ubezpieczonej, gdyż były one rzeczowe, logiczne, zasadniczo zgodne ze sobą i korespondujące ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją.

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie ubezpieczonej E. D. (1) zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 28 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018r., poz. 1270 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r., którzy nie osiągnęli okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w art.27 ust.1 pkt 2, przysługuje emerytura (tzw. emerytura częściowa), jeżeli spełnili łącznie następujące warunki - kobieta:

- 1) osiągnęli wiek emerytalny 60 lat,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 15 lat.

Ubezpieczona E. D. (1) ukończyła wiek emerytalny 60 lat w dniu 13 listopada 2003r.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia czy ubezpieczona legitymuje się co najmniej 15 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym koniecznym do przyznania świadczenia. Organ rentowy uwzględnił bowiem ubezpieczonej tylko 7 lat, 3 miesiące i 22 dni takich okresów i nie uwzględnił jako uzupełniających okresów pracy ubezpieczonej w gospodarstwie rolnym (...). W toku niniejszego postępowania ubezpieczona domagała się zaliczenia pracy w ww. gospodarstwie wykonywanej w latach 1967 – 1982, po wyłączeniu okresu urlopu wychowawczego na drugie dziecko.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

W świetle ukształtowanego stanowiska judykatury przesłanką uznania pracy w gospodarstwie rolnym za okres uzupełniający w rozumieniu art.10 ust.1 pkt 3 ustawy emerytalnej niezbędne jest, aby praca ta miała charakter stały, istotne znaczenie dla prowadzonej działalności rolniczej oraz była wykonywana w wymiarze przynajmniej połowy ustawowego wymiaru czasu pracy. O stałej pracy w gospodarstwie rolnym można mówić przy pewnej systematyczności oraz co najmniej gotowości do wykonywania pracy, gdy jest to niezbędne rolnikowi prowadzącemu gospodarstwo. Stała praca w gospodarstwie rolnym nie polega na codziennym wykonywaniu czynności rolniczych, co ze względu na rozmiar gospodarstwa lub rodzaj produkcji rolnej może nie być w pewnych okresach konieczne, lecz polega na gotowości do wykonania pracy rolniczej, jeżeli sytuacja tego wymaga (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 1 sierpnia 2018r. III AUa 639/17 Lex nr 2550806).

Istotne jest zatem, ażeby wykonywanie czynności rolniczych następowało w sposób stały oraz by istniała gotowość do podjęcia pracy rolniczej, rozumiana jako dyspozycyjność osoby pracującej w gospodarstwie rolnym, w wymiarze czasu pracy, za który uważa się wymiar co najmniej połowy pełnego wymiaru czasu pracy.

W ocenie Sądu zgromadzonej w sprawie materiał dowodowy pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, że ubezpieczona w okresie spornym od 1967r. do końca grudnia 1982r. faktycznie wykonywała pracę w gospodarstwie rolnym swojej szwagierki E. M. (1) w sposób opisany powyżej. Ubezpieczona pracowała w gospodarstwie generalnie codziennie, a już niewątpliwie pozostawała w tym czasie w stałej gotowości do świadczenia takiej pracy, której z oczywistych względów w poszczególnych porach roku było więcej lub mniej. W miesiącach letnich i wczesnojesiennych było bowiem znaczne natężenie takich prac (chociażby ze względu na okres żniw, sianokosów, wykopków), od późnej jesieni i zimą prac takich było mniej i sprowadzały się one głównie do obrządku zwierząt, natomiast wiosną dochodziły prace związane z oraniem ziemi, zasiewami, nawożeniem. Ubezpieczona pomagała przy wykonywaniu wszystkich takich prac. Pracowała przy żniwach, sadzeniu ziemniaków, pieleniu, oborniku, obrządku zwierząt. Ubezpieczona mieszkała w sąsiedztwie gospodarstwa, na działce, którą wraz z mężem otrzymała od teściów i nie pracowała już w tym czasie zawodowo. W takiej sytuacji nie dziwi fakt, że pomagała przy pracach w gospodarstwie rolnym szwagierki, gdy pomoc rodziny zwłaszcza tej, która mieszkała w pobliżu gospodarstwa, była zwyczajowo i powszechnie przyjęta. Gospodarstwo to było dość duże, bo obejmowało około 3,5 ha i zajmowała się nim głównie E. M. (1), bowiem jej mąż przed swoją śmiercią pracował zawodowo. Zresztą ubezpieczona zeznała, że teściowa oczekiwała od niej tej pomocy, a świadek E. G. (siostrzenica męża ubezpieczonej) wskazała, że rodzina była i jest zgodna i, że w takiej sytuacji naturalną rzeczą była pomoc w gospodarstwie rolnym (...), tym bardziej, że w lutym 1975r. E. M. (1) urodziła syna i niewątpliwie musiała więcej czasu poświęcać na opiekę nad nim, a dodatkowo w kolejnym (...) zmarł jej mąż i jako wdowa z malutkim dzieckiem potrzebowała jeszcze większej pomocy rodziny w prowadzeniu gospodarstwa.

W takiej sytuacji Sąd stwierdził, że do stażu pracy na prawo do emerytury częściowej należy uwzględnić ubezpieczonej jako okres uzupełniający okres jej pracy w gospodarstwie rolnym (...) od 1 lutego 1975r. do 31 grudnia 1982r., czyli 7 lat i 11 miesięcy, co powoduje, że ubezpieczona legitymuje się wymaganym 15 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym. W konsekwencji przysługuje jej prawo do dochodzonego świadczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury częściowej od(...), czyli od miesiąca zgłoszenia wniosku, zgodnie z art.129 ust.1 ustawy emerytalnej.

(-) SSO Grażyna Łazowska